

Riktlinjer för förordnande av rättsliga biträden vid Linköpings tingsrätt

Riktlinjerna gäller fr.o.m. 2024-09-02

Revisionshistorik

Revision	Datum	Beskrivning
A	2024-04-22	Beslutad version. Att gälla fr.o.m. 2024-09-02.

1. Ett system med förordnandelistor

Tingsrätterna har ansvar för att misstänkta, tilltalade, målsägande, barn och andra aktörer får kvalificerad juridisk hjälp av en särskilt utsedd advokat eller annan jurist som kan närvara personligen vid exempelvis polisförhör, sammanträden och huvudförhandlingar.

Vem som ska förordnas för ett uppdrag avgörs i varje enskilt fall av ansvarig domare eller av annan personal som har delegation att besluta om förordnande.

Tingsrätten har ingen skyldighet att ha förordnandelistor. Tingsrätten har dock valt att ha förordnandelistor som ett internt arbetsredskap. Beslut att föra upp eller avföra personer från listan är inte överklagbart.¹

Syftet med förordnandelistorna är att uppdragen över tid ska fördelas jämnt mellan dem som förekommer på listorna. Om den som har rätt till rättsligt biträde begär att en viss person ska förordnas tillämpas inte listan. Det kan även i andra fall finnas skäl att frångå listan (se avsnitt 3.1–3.3).

En beslutsfattare är alltid fri att bedöma att en person inte är lämplig för ett visst uppdrag trots att personen finns upptagen på den aktuella listan, eller att en person är lämplig trots att personen inte förekommer på listan.

Förordnandelistorna tillämpas inte vid förordnande av offentlig försvarare eller målsägandebiträde under helg- eller kvällsberedskap.

Förordnande av konkursförvaltare sker enligt särskilda rutiner och omfattas inte av dessa riktlinjer.

Medlare enligt föräldrabalken omfattas inte av riktlinjerna. Den som vill åta sig uppdrag som medlare kan ändå anmäla detta till tingsrätten, som har en särskild lista för intresseanmälningar.

Tingsrätten har listor för fyra olika kategorier av uppdrag.

- Offentlig försvarare och biträde enligt 32 a § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL)
- Målsägandebiträde
- Särskild företrädare för barn
- God man enligt föräldrabalken/äktenskapsbalken, rättegångsbiträde, bodelningsförrättare, god man enligt ärvdabalken, boutredningsman, skiftesman samt god man enligt samäganderättslagen

2. Grundläggande krav

2.1 Tillgänglighet

Den som vill bli upptagen på listan ska ha sin verksamhetsort inom tio mil fågelvägen från tingsrätten. Med verksamhetsort avses den adress som advokat eller biträdande jurist har angett som besöksadress på sin personliga sida i Advokatsamfundets matrikel (primärkontor). Den som inte finns med i matrikeln får själv på annat sätt visa att verksamhetsorten finns inom tiomilsgränsen.

¹ Jfr HFD 2020 ref. 34.

Den som vill bli upptagen på listan ska därutöver kunna nås per telefon eller e-post för snabbt besked om det aktuella uppdraget kan tas och även i övrigt använda och bevaka e-post.

2.2 Examen och ansvarsförsäkring

Den som vill bli upptagen på listan ska ha en jur.kand. eller motsvarande (juristexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen [1993:100] eller motsvarande äldre examen).

Den som vill bli upptagen på listan ska vidare ha relevant ansvarsförsäkring.

3. Särskilda krav för de olika uppdragen

3.1 Offentlig försvarare eller biträde enligt 32 a § LUL

För dessa uppdrag krävs att den som förordnas är advokat. Därutöver gäller följande.

I mål som avser allvarlig, ovanlig eller komplicerad brottslighet bör en person med särskild erfarenhet inom området förordnas. Exempel på sådan brottslighet är mord, dråp, allvarligare sexualbrott, tjänstefel samt annan brottslighet med ett straffvärde på minst två års fängelse.

Även i mål med unga misstänkta eller tilltalade bör en person med särskild erfarenhet förordnas.

3.2 Målsägandebiträde

- Advokat
- Biträdande jurist på advokatbyrå, under förutsättning att juristen
 - är notariemeriterad och har varit anställd vid advokatbyrå i minst tre månader eller
 - har varit anställd vid advokatbyrå under minst 12 månader.
- Jurist som bedriver egen verksamhet och som inte tjänstgör på advokatbyrå kan föras upp på listan om juristen kan åberopa goda referenser från liknande uppdrag.

I mål som avser allvarlig, ovanlig eller komplicerad brottslighet bör en person med särskild erfarenhet inom området förordnas. Exempel på sådan brottslighet är mord, dråp, allvarligare sexualbrott samt annan brottslighet med ett straffvärde på minst två års fängelse.

3.3 Särskild företrädare för barn

- Advokat med dokumenterad erfarenhet av arbete med särskild inriktning mot humanjuridik, familjemål eller mål avseende våld i nära relationer.
- Biträdande jurist på advokatbyrå kan föras upp på listan om juristen har för uppdraget särskilt värdefulla meriter eller kan åberopa goda referenser från liknande uppdrag.
- Jurist som bedriver egen verksamhet och som inte tjänstgör på advokatbyrå kan föras upp på listan om juristen kan åberopa goda referenser från liknande uppdrag.

I mål som avser allvarlig, ovanlig eller komplicerad brottslighet bör en person med särskild erfarenhet inom området förordnas. Exempel på sådan brottslighet är mord, dråp, allvarligare sexualbrott samt annan brottslighet med ett straffvärde på minst två års fängelse.

3.4 God man enligt föräldrabalken/äktenskapsbalken, rättegångsbiträde, bodelningsförrättare, god man enligt ärvdabalken, boutredningsman, skiftesman samt god man enligt samäganderättslagen

- Advokat
- Biträdande jurist på advokatbyrå som är notariemeriterad och har varit anställd vid advokatbyrå minst 12 månader
- Övrig jur.kand. (eller motsvarande) som visat sin lämplighet för dessa typer av uppdrag och har minst 12 månaders relevant arbetslivserfarenhet.

4. Principer för fördelning av förordnanden

Utgångspunkten är att uppdragen ska fördelas jämnt och rättvist mellan dem som är upptagna på förordnandelistan. Vid fördelningen räknas inte med uppdrag/förordnande som lämnas efter begäran av den enskilde. Om någon tackar nej till ett förordnande eller inte går att nå eller svar inte kan lämnas på en förfrågan, räknas detta som att personen har fått ett uppdrag.

Tingsrätten tillämpar närhetsprincipen, vilket innebär att huvudmannens bostadsort styr vilken advokat/jurist som tillfrågas. Den enskilde ska biträdas av en advokat eller jurist som kan närvara personligen. En tillämpning av närhetsprincipen säkerställer goda möjligheter för huvudmannen och den förordnade att träffas och innebär även minskade kostnader för staten.

Vissa uppdrag bör dock, på grund av målets eller ärendets omfattning eller natur, lämnas till en person med särskild erfarenhet (se avsnitt 3.1–3.3).

De som förekommer på förordnandelistorna indelas i den domkrets där advokaten/juristen har sin verksamhetsort, förutsatt att verksamhetsorten finns inom tio mil fågelvägen från tingsrätten. Advokater och övriga jurister delas in i följande upptagningsområden, som följer de angivna tingsrätternas domkretsar.

- Linköpings tingsrätt
- Norrköpings tingsrätt
- Nyköpings tingsrätt
- Örebro tingsrätt
- Eksjö tingsrätt

Om en advokat eller annan jurist har sin verksamhetsort inom tiomilsradien men utanför någon av de angivna tingsrätternas domkretsar, kommer personen att delas in i den domkrets som är närmast verksamhetsorten.

Om huvudmannen saknar känt hemvist i någon av domkretsarna ska uppdraget fördelas till någon med verksamhetsort i Linköpings tingsrätts domkrets.

Om ingen advokat/jurist med verksamhetsort i den domkrets där huvudmannen bor kan ta uppdraget ska uppdraget fördelas till en uppdragstagare med verksamhetsort i Linköpings tingsrätts domkrets.

5. Anmälan till förordnandelistorna

Den som är intresserad av att bli uppsatt på en lista får anmäla sig via tingsrättens hemsida.

Om förutsättningarna ändras på något sätt som har betydelse för de krav som gäller för respektive lista, ska detta omgående anmälas till tingsrätten.

Ändrade kontaktuppgifter ska också anmälas omgående, liksom förhinder att under viss tid att åta sig uppdrag.

6. Bedömning av anmälan

Det är upp till den som anmäler intresse för att sättas upp på tingsrättens förordnandelistor att presentera underlag för bedömning av de olika kraven. Tingsrätten efterforskar inte referenser. Den som vill uppge en referens ska ange namn och kontaktuppgifter.

Domarna på tingsrätten ges möjlighet att yttra sig över anmälan. Därefter görs en lämplighetsbedömning av lagmannen.

7. Borttagande från lista

Den som inte längre önskar vara uppförd på någon av tingsrättens förordnandelistor har rätt att omedelbart bli avförd.

Kritik från huvudmän, domstol och andra myndigheter eller tingsrättens personal kan leda till att en person tas bort från förordnandelistorna. Detsamma gäller meddelade disciplinpåföljder från Advokatsamfundet. Den som saken gäller ska ges tillfälle att bemöta kritiken innan beslut fattas.